

מסורת הש"ס

^[א] צ"ק סד: חולין פז. בסורות נא, ט סוטה כח. נמו: יצימות נח. קדושין סז: א. ז"ל כה. יעקב, ד' נקמן ד: ט. שנת כ,א. ז"ל ויפולח, ו' רש"ל מ"ו, ח ויקרא ד, ט. ז"ל איניבא, ו' ז"ל אמרין. ש"ס,

תורה אור השלם

1. אַת זֶה תֵּאבְּלוּ מִכָּל אֲשֶׁר בָּמִים בַּל אֲשֶׁר לוֹ סָפִיר וְקִשְׁקֶשֶׁת בָּמִים בָּיָמִים וּבְנִתְּוֹלִים אֲתָם תֵּאבְּלוּ: וּקְרָא יֵא ט דָּבָר שָׁמָּה אוּ בְּגִבְלַת חֶדֶה טַמְאָה אוּ בְּגִבְלַת שְׂרָץ טַמְאָה וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ הָיוּא טַמְא וְאָשָׁם: אוּ כִי יֵצֵעַ בְּטַמְאֵת אֶדָם לְכָל טַמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְטֵא בָּהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ הָיוּא יָדַע וְאָשָׁם:

וּקְרָא יֵא ג, וְשָׁכַב אִישׁ אִשְׁתּוֹ בַּעֲבֹת, וְרַע וְנֶעְלַם מִעֵינֵי אִישָׁה וְנִסְתָּרָהּ וְהָיָא נִטְמָאָה וְעַד אֵין בָּהּ הָיוּא לֹא נִתְפָּשָׁה: בַּמִּדְבָּר ה' יג

4. וְנָקָה הָאִישׁ מִצֵּן וְהָאִשָּׁה הָיְתָא תַּשָּׂא אֵת עֲוֹנָה: בַּמִּדְבָּר ה' לֹא וְנֶעְלָמָה מִעֵינֵי כָל חַי וּבְמַעוֹף הַשָּׁמַיִם נִסְתָּרָה:

6. לֹא יָדַע אֲנֹשׁ עֲרֻבָה וְלֹא תִמְצָא בְּאֶרֶץ הַחַיִּים: אויב כח יג

הגהות הב"ח

^[א] נח' ונעלם ונעלם למייד על העלם טומאה:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ידיעת ובי' והוא ידע שהתייש. עיין לקמן דף קד: תוס' ד"ה א':

רבינו חננאל

ופרקין רבי בעלמא ככללי ופרטי דריש ולענין כבוד איידי דכתב ופדוריו מכן חדש תפדה סמוךיו זה לזה ואח"כ כתב בערך כסף חמשת שקלים סבר אין זה כלל ופרטי אבר ריבוי ומיעוט. וכדנאם דבי ר' ישמעאל בעניני הדעים דכתיב וכל אשר אין לו ספיר וקשקשת בימים ובחלים מכל שרץ המים ומכל נפש החיה אשר במים שחק על לבם. תנא דבי ר' ישמעאל במים במים שתי פעמים אין זה כלל ופרט אלא ריבוי ומיעוט ובר סבר לה כתנא דבי ר' ישמעאל ודריש לה בריבוי ומיעוט. ורבנן סברי כדאמרי במערבא כל מקום שאתה מוצא שני כללות סמוכין זה לזה הטל פרט ביניהן ודונם בכלל ופרט. וכבר פירשנוהו בסוף פרק אלו טרפות. ואסיקנא אלא ד' בשבועות נסיב לה למתני' ד' עקיבא וליא סבר לה כותיה דחייב לישעבר. גופא מנין שאינו חייב אלא בביש בה ידיעה בתחלה וידיעה בסוף והעלם ביניהם. ת"ל ונעלם שתי פעמים דברי ר' עקיבא. רבי אומר אינו צריך שני ונעלם. אלא ונעלם

ריבוי ומיעוט. וריבה הכל ומיעט סס הכי מפרש לה נקדושין [כא:]: **והכל**. גבי פדיון הבן להכי דריש ליה בריבוי ומיעוטי משום דלפין הפרט בין שני כללות: **כדנסא דבי רבי ישמעאל**. כאלו טריפות [חולין סז.]: דליכא תנא דדריש את זה תאכלו מכל אשר במים כלל ציימס וצנחלים פרט במים חזר וכלל ופליג עליה תנא דבי רבי ישמעאל ואמר

במים במים סמוכין זה לזה ואח"כ

כתיב ציימס וצנחלים הלכך אין זה

כלל ופרט אלא הטילה ציימס

לדרשו בריבוי ומיעוטי: ורננן.

דפליגי עליה דרבי ורש"י ליה ככלל

ופרט סזירא להו כדאמרי במערבא: **אין האיש מנוקה מעון**. שגא עליה אחר נסמטהר: **ידיעת ציס רבו**.

שלמד צבית רבו שהטוגע בטומאה

טמא * והוא ידע שהרגיש כשנגע

אזל לא התבונן לשום על לבו

שנטמא ⁽¹⁾ (בטומאה כשנוגע בה)

שמה ידיעה: **ד' צפנים**. שמים לחיוצ

הכנסה דעני והכנסה דבעל הבית

וצ' לפטור כשזה עוקר וזה מניח

דכתיב ⁽²⁾ בעשומה העושה את כולה

(שנת דף ג.): **דעיקר שנת**. שעיקר

מסכת בליסורי שנת: **אזנא**. יציאות

שהן מן המורה: **פולדוס**. הכנסות

דלא מפרשן כדהיא: **מרחי הויין**.

ומתני' דהכא ד' תנן: **שסים לחיוצ**.

הואלא דעני והואלא דבעל הבית:

ושסים לפטור. אחת שהעני פושט

ידו לפנים ומתן צבעה"צ לתוכה והעני

הואלא ועצד איהו הנחה ולא עצד

עקיר וצעה"צ עקר ולא הניח וטנייהס

פטורין ואחת צבעה"צ פושט ידו

מלאה לחוץ ונטל העני מתוכה והניח

דעצד גמי בעל הבית עקירה והעני

הנחה וטנייהס פטורין צשתי הואלות

הללו: **חיוצי מאי נינהו יציאות**. דהא

יציאות קתני ויציאות דחיוצא מרחי

הוא דהויין חדא דעני ומדא דצעה"צ:

דתנן

איכא דלית ליה ידיעת בית רבו א"ל אין משכחת לה בתינוק שנשבה לבין

הנכרים: **יציאות שבת שתיים שהן ארבע**: ⁽³⁾תנן התם יציאות שבת שתיים

שהן ד' ותו לא ומאי שנא התם דתני שתיים שהן ארבע בפנים ושתים שהן

ארבע בחוץ התם דעיקר שבת הוא תני אבות ותולדות הכא דלאו עיקר

שבת הוא אבות תני ותולדות לא תני אבות מאי נינהו יציאות יציאות תרתי

הויין וכ"ת מהן לחיוב ומהן לפטור והא דומיא דמראות נגעים קתני מה

התם כולוהו לחיובא אף הכא כולוהו לחיובא אלא אמר רב פפא התם

דעיקר שבת תני חיובי ופטורי הכא חיובי תני ופטורי לא תני חיובי מאי

גינהו יציאות ⁽⁴⁾יציאות תרתי הוא דהויין שתיים דהוצאה ושתים דהכנסה

והא יציאות קתני אמר רב אשי תנא הכנסה נמי הוצאה קרי לה ממאי

הכנסה ונראה כמו שפירש בקונטרס במסכת שבת (דף ג.) שמים הואלא והכנסה דחיוצ של בעל הבית העומד בפנים שהן ארבע

הואלא והכנסה דפטור וצחוץ לעני העומד דחיוצ והואלא דפטור שהן ד' הכנסה דחיוצ דפטור

לבעל הבית העומד בפנים וכן לעני העומד בחוץ דהיי' מפרש לעיל מתני' דהכא שמים הואלא דעני ודבעל הבית שכן ד' הכנסה

דעני ודבעל הבית וצירושלמי בעיא אי איכא דפטור מתני' כמו שפירש בקונט' ואכ"צ"א ואין להאריך ואין להקשות לפירוש ריב"א

הא דמפרש ואזיל צמתני' דשנת כסדר הקונט' הכנסה והואלא דעני ולא מפרש הואלא והכנסה דניחא ליה למינקט הכי כדי

לקצר פשט עני ידו לפנים או שנטל כו' והואלא והואלא היה לריך להאריך ועו"ל שמים שהן ד' צפנים היינו חיוצ שחייב ומציא קרבן

עליהם צפנים צעורה דהיינו צ' הואלות וצ' הכנסות ושמים שהן ד' צחוץ היינו פטור: **וּמַאי שנא הכא דתני שתיים שהן ד' ותו**

א"א. וא"ת ולישני דהכא לא מצי תני כי התם משום דדומיא דמראות נגעים קתני לחיוצא וי"ל דשפיר הוה דומיא דמראות נגעים

הואיל ואיכא צהו ד' לחיוצא והר"ר משה פירש משום דדומיא דמראות נגעים אין לו להניח מלפרש דיני שבת אצל צתר דמסיק דהכא

לאו עיקר שבת הוא פריך שפיר והא דומיא דמראות נגעים קתני: **אֲבוֹת תני תולדות לא תני**. אע"ג דבמראות נגעים תני אבות

ותולדות התם משום דאי אפשר למאוד צ' שהן ד' צפנין אחר: **וְהָא יציאות קתני**. לפי הפשט משמע דלא פריך אלא אהך דהכא משום דלא

תני פטורי אצל אההיא דשנת דתני חיוצי נטחא ליה ותימיה דהיכי משכחת לה בצוואות גרידא צ' שהן ד' לבעל הבית וכן לעני

שבועות שתיים פרק ראשון שבועות

ה.דתנא דבי ר' ישמעאל במים במים שני פעמים בו'. תימה

דר' ישמעאל תני צייג מדות המורה נדרשת והא איכא

טפי הך מדה דשני כללות הסמוכי' דדרשינן בריבה ומיעט:

בשבועות נסיב אה בר' עקיבא ואא סבר אה. וזמנין דלא

צעי למימר הכי צפרק כיסוי הדס

(חולין דף פה:): גבי רבי חיאל דנפל

ליה ⁽⁵⁾יניכה צביתני' וא"ל רבי לא ונחזר

ופריך ולימאל ליה לא וטרורף דהא רבי

ראה דצריז של ר"ש צכסוי הדס

ושואם כלשון חכמים דשחיטה שאינה

ראויה לא שמה שחיטה ולא צעי

למימר תני לה ולא סבר לה:

וְנֶעְלַם מִעֵינֵי אִישָׁה מִבְּדַל דַּה"פ

ידיעה מעיקרא. י"מ דה"ל

ידיעה שנטמאת דהכי משמע קרא

ושכז איש אותה שכנת זרע ונעלם

וגו' וקשה לפירוש זה דהיכי דמי אי

צשעת השקאה מזכר מן הטומאה

למה משקה אותה ואם אינו מזכר

אמאי משקה אותה הא צעינן ידיעה

מעיקרא והוא סבור שלא היתה לו

ידיעה מעולם ומיהו יס ליישז דמיידי

כשאינו מזכר ומ"מ משקה אותה

מספק דע"י השקאה יתצבר אס

היתה לו ידיעה מעיקרא או לאו

ולפי המפרשים דונעלם קאי אסתירה

מיידי שפיר דצשעת השקאה זכור

מן הסתירה אצל מ"מ קשה אמאי

חשיב ליה אין מנוקה אס לא צא

עליה משנסתמה וי"ל כיון דשכת

מוזיא שלא הקפיד ולא חשיב מנוקה

מעון דלפילו אינו מוחא אעון צניז

וצנומיו אי מייס דודקין את אשמו

כדאימא צפ"צ דסוטה (דף מז:)

⁽⁶⁾ואמר נמי החס אס אחס מקפדין

על עצמכם המייס צודקין את

נשומיכס: **ידיעת בית רבו**

שמה ידיעה. אף על פי שדבר זה

לא נעלם ממנו שגם עמה יודע כן

ולא אחי למעוטי אלא תינוק שנשבה

וכן צמורה יודע שאם נטמאה אסורה

וגבי טורה נמי אף צשעת העלמה

נמי יודע שהיא צעולס: **אֲמַר ר'יה**

רב פפא דאב"י והא תנן בו' מי

איכא דלית ר'יה ידיעת בית רבו.

ה"ה דה"מ למיפרך אהא דדריש

מקרא דונעלם לידיעת צית רבו ומי

איכא דלית ליה ידיעת צית רבו:

שתיים שהן ד' בפנים. הכא פי'

בקונטרס צפנים היינו

הכנסות וצחוץ היינו הואלות ואין

נראה מדלציטריך לקמן למימר

וקמפרש הכנסה לאלתר ה"ל לאזכוחי

משמים שהן ד' צפנים דהוו כולוהו

הכנסה ונראה כמו שפירש בקונטרס בפנים שהן ארבע

הואלא והכנסה דפטור וצחוץ לעני העומד דחיוצ והואלא דפטור שהן ד' הכנסה דחיוצ דפטור

לבעל הבית העומד בפנים וכן לעני העומד בחוץ דהיי' מפרש לעיל מתני' דהכא שמים הואלא דעני ודבעל הבית שכן ד' הכנסה

דעני ודבעל הבית וצירושלמי בעיא אי איכא דפטור מתני' כמו שפירש בקונט' ואכ"צ"א ואין להאריך ואין להקשות לפירוש ריב"א

הא דמפרש ואזיל צמתני' דשנת כסדר הקונט' הכנסה והואלא דעני ולא מפרש הואלא והכנסה דניחא ליה למינקט הכי כדי

לקצר פשט עני ידו לפנים או שנטל כו' והואלא והואלא היה לריך להאריך ועו"ל שמים שהן ד' צפנים היינו חיוצ שחייב ומציא קרבן

עליהם צפנים צעורה דהיינו צ' הואלות וצ' הכנסות ושמים שהן ד' צחוץ היינו פטור: **וּמַאי שנא הכא דתני שתיים שהן ד' ותו**

א"א. וא"ת ולישני דהכא לא מצי תני כי התם משום דדומיא דמראות נגעים קתני לחיוצא וי"ל דשפיר הוה דומיא דמראות נגעים

הואיל ואיכא צהו ד' לחיוצא והר"ר משה פירש משום דדומיא דמראות נגעים אין לו להניח מלפרש דיני שבת אצל צתר דמסיק דהכא

לאו עיקר שבת הוא פריך שפיר והא דומיא דמראות נגעים קתני: **אֲבוֹת תני תולדות לא תני**. אע"ג דבמראות נגעים תני אבות

ותולדות התם משום דאי אפשר למאוד צ' שהן ד' צפנין אחר: **וְהָא יציאות קתני**. לפי הפשט משמע דלא פריך אלא אהך דהכא משום דלא

תני פטורי אצל אההיא דשנת דתני חיוצי נטחא ליה ותימיה דהיכי משכחת לה בצוואות גרידא צ' שהן ד' לבעל הבית וכן לעני

ומפרש ר"י דהשחא חשיב אף פטור דפטור ומותר דמשכחת כל הח' בצוואות:

^(חז.) יציאות שבת. הואלות שמרשות לרשות האמורות בשבת, וצננ' מפרש להכנסות נמי קא קרי יציאות הואיל ומוציא מרשות

לרשות (שבת ב.) שתיים שהן ארבע בפנים. לוחות המעדים צפנים, שמים מן המורה הואלא והכנסה דבעל הבית, וצפרק

היוצק צרישים נפקא לן מו"מ משח ויעבדיו קול צמתהו וגו', לא תפיקו מרה"י להיציא נדבה למתנה לזו"ה, ויום השבת היה

כדיליף התם, ועל שמים אלו חייב טהאל על שגגתו ועל זדונו כרת ועל התרלותו סקילה, וכן בכל מלאתם שנת ^(טז.) שהן ארבע.

מדצריהם הוסיפו שמים לאסור למתלה ואם עשה פטור ^(טז.). ושתים **שהן ארבע בחוץ**. שמים מן המורה, הואלא והכנסה

דעני העומד צחוץ, ושמים מדצריהם כשהמלכסה נעשית על ידי שנים זה עוקר וזה מניח למתלה אסור ואם עשה פטור, כדיליף

דעני העומד צחוץ, אלא מקבירא אמרינן מכדי מרשות לרשות קפיד קרא מה לי אפוקי מה לי עיולי ^(טז ב.). יציאות תרתי הויין.

מהן לחיוב ומהן לפטור. יציאות דעני ודבעל הבית לחיוצ ויציאות שמים על פטור, שמי עקירות של הואלא, כגון פשט בעל הבית ידו מלאה לחוץ ונעט עני ממוכה, הכי פטור לא בעל צבית דקמחשיב ליה

תנא דמתני' וכגון פשט העני ידו ריקנית לפנים ומתן בעל הבית לתוכה הכי עקירה, והיינו שהן ארבע דקתני התם ^(טז.). מה התם כולוהו לחיובא. שנאזח מהן שנטמא

צה ונכנס למקדש חייב, ולהכי פריך ממראות נגעים, דלילו צבועות וידיעות פלוגמא היא, דליכא מ"ד צבועות (לקמן כה.) אינו חייב אלא על העמיד לבא, ובידיעות נמי איכא למ"ד (לקמן ד'): אינו חייב אלא על העלם טומאה ^(טז.). חיובי מאי גינהו יציאות.

למאז יציאות קתני דמשמע הואלא, לכן צמתהו הי מחיוצי קתני ע"כ יציאות למודייא ומכריז הוא דהייין, ומשני הכנסות נמי קתני כדדיידי ^(טז.).

^(טז.) יציאות שבת. הואלות שמרשות לרשות האמורות בשבת, וצננ' מפרש להכנסות נמי קא קרי יציאות הואיל ומוציא מרשות

לרשות (שבת ב.) שתיים שהן ארבע בפנים. לוחות המעדים צפנים, שמים מן המורה הואלא והכנסה דבעל הבית, וצפרק

היוצק צרישים נפקא לן מו"מ משח ויעבדיו קול צמתהו וגו', לא תפיקו מרה"י להיציא נדבה למתנה לזו"ה, ויום השבת היה

כדיליף התם, ועל שמים אלו חייב טהאל על שגגתו ועל זדונו כרת ועל התרלותו סקילה, וכן בכל מלאתם שנת ^(טז.) שהן ארבע.

מדצריהם הוסיפו שמים לאסור למתלה ואם עשה פטור ^(טז.). ושתים **שהן ארבע בחוץ**. שמים מן המורה, הואלא והכנסה

דעני העומד צחוץ, ושמים מדצריהם כשהמלכסה נעשית על ידי שנים זה עוקר וזה מניח למתלה אסור ואם עשה פטור, כדיליף

דעני העומד צחוץ, אלא מקבירא אמרינן מכדי מרשות לרשות קפיד קרא מה לי אפוקי מה לי עיולי ^(טז ב.). יציאות תרתי הויין.

מהן לחיוב ומהן לפטור. יציאות דעני ודבעל הבית לחיוצ ויציאות שמים על פטור, שמי עקירות של הואלא, כגון פשט בעל הבית ידו מלאה לחוץ ונעט עני ממוכה, הכי פטור לא בעל צבית דקמחשיב ליה

תנא דמתני' וכגון פשט העני ידו ריקנית לפנים ומתן בעל הבית לתוכה הכי עקירה, והיינו שהן ארבע דקתני התם ^(טז.). מה התם כולוהו לחיובא. שנאזח מהן שנטמא

צה ונכנס למקדש חייב, ולהכי פריך ממראות נגעים, דלילו צבועות וידיעות פלוגמא היא, דליכא מ"ד צבועות (לקמן כה.) אינו חייב אלא על העמיד לבא, ובידיעות נמי איכא למ"ד (לקמן ד'): אינו חייב אלא על העלם טומאה ^(טז.). חיובי מאי גינהו יציאות.

למאז יציאות קתני דמשמע הואלא, לכן צמתהו הי מחיוצי קתני ע"כ יציאות למודייא ומכריז הוא דהייין, ומשני הכנסות נמי קתני כדדיידי ^(טז.).

^(טז.) יציאות שבת. הואלות שמרשות לרשות האמורות בשבת, ו